

Bauer Barbara: A fekete rózsa

Bauer Barbara: A fekete rózsa, 2020-ban megjelent regénye ismét nehéz témát dolgoz fel. Családról, sorsokról és szerelemről. Ez a történet a legkedvesebb számomra az íróntól. Elementáris erővel hatott rám, mélységesen megrendítő és magával ragadó minden egyes oldal, mondat! Amikor elkezdtem olvasni, úgy éreztem nem tudom kivárni a holnapot amikor újra én-időm lesz. Emlékszem, amikor próbáltam egy nyári estén elmesélni a férjemnek el-el csuklott a hangom, pedig sok szörnyűséget olvastam már a háború borzalmairól. De ekkora átélést mégsem tudok minden azonos műfajú történetnél tanúsítani, mert valamiben mégis különös és kimagasló volt ez a könyv. Úgy érzem, hogy időben talált rám. Már a borítójába volt valami vészjós, sejtelmes és borús. Ennek ellenére láttam benne az ígéretet is. Azt a fajta ígéretet amikor minden kő leesik az ember szívéről és becsukja a könyvet. Aztán meg csak merengek. Merengek a történéseken. Hogy miért történnek dolgok, miért változnak meg sorsok? Hogy elég egy szempillantás, bármilyen döntéshez, hogy az életünket irányítsa. S közben tudatosul, hogy nincs több oldal. Maguknak kell elképzelnünk mit érzett az aki új hazát kapott. Maguknak kell el képzeljük, hogy barátkozik meg egy ember a halállal egy pár másodperc alatt. Továbbra is ugyanabban a merengésben vagyok. Mert én mint olvasó, készen kapom a gyönyörűen megírt sorokat, mégis még van valami plusz a sorok között. Valami megmagyarázhatatlan. Legbelül ugyanúgy emészt engem is a sok csalódás és megpróbáltatás. Ugyanúgy próbálom a rózsát szépségesnek látni, ami mint egy szimbólum, az aktuális hangulatunk tükréként jelenik meg és részévé válik főszereplőnk életébe. Egyszerűen visz magával az egész történet, s mondhatom valóban éppen időben. Éppen időben kapok képet magyarokról és a svábokról Etyeken, a német ajkú lakosságról ha úgy tetszik. Megismerem az életüknek szépségeit a nehézségek ellenére. Látom életük munkáját és mivel annyira élethű és korhű a történet, ott vagyok én is. Etyeken. Történetünk színterén. Állok és várok a Körpince-sornál és mint egy külső szemlélő, élem Annussal és Andrissal az életüket. Andrissal aki szép szál legénnyé érett, ki inasként tovább vitte, nagyapjától tanult örökségüket. Aki a felmenőktől megmaradt szerszámokkal tanulja ki a szíjgyártást. Ott vagyok vele és kissé betekintést nyerek egy letűnt világba. Követem Anna sorsát aki idejekorán nővé érett. Ott vagyok vele is rezzenéstelen arccal, amikor élete meghatározó eseményeihez ér. Ott vagyok velük amikor együtt sétálnak a Kálvárián és felmennek regényünk másik fontos szereplőjéhez, a Vénemberhez. Andris nagyapja fent él a hegyen, elsajátítva az szőlő művelést, bortermesztést. És mint mindig a családregényekben itt is a “vénektől” kapjuk örökül a legnagyobb bölcsességeket! És nem csak mesterségük terén hanem az életük állomásai által berögződött lenyomatokat. Olyan érzések ezek, amelyektől önkéntelenül sajátunknak érezzük a történet. Ott vagyunk minden mozzanatban, minden szőlőszemben és szőlőtőben.

“Amikor a családunk messzi földről megérkezett ide, a feldúlt, kifosztott, elnéptelenedett vidékre,

amely még mindig magán viselte a véres harcok, esztelen gyűjtogatások nyomait, ahol nemcsak az emberek szegényedtek el, hanem a föld is tönkrement, szőlőt telepített. Ide is, ahol most ülünk. Talán éppen itt beszélgettek ők is, majd a fiaik és az övéik is, és művelték a szőlőt, termelték a bort. Hol jobbat, hol rosszabbat, hol gazdag asztalra került, hol adósságot fizettek vele, hol megbecsülték, hol kiöntötték, de ez mit sem változtatott azon, ami apáról fiúra szállt. “

Olyan gondolatok ezek, amik számomra a teremtést képviselik. Amelyekben látom a születést és az elmúlást is. De ha sikerül megragadnunk ami között van akkor megtérül a fáradság és a sok verejték. Bauer Barbara író nő annyira nagyszerűen és csodásan veti papírra eme pillanatok, hogy folyton az az érzésem ezeket én is ki akartam mondani, csak soha nem tudtam hogyan. Bár ha párhuzamot keresnék az életem és a regény között akkor feleszmélek, hogy nekem egyik nagyapám sem él, pedig milyen szívesen hallgatnám ahogy mesélnek. S amikor Annusnak nem csak az Andris hanem a saját nagyapja is ad egy töredéket az életéből akkor rájövök ismét és ismét mennyi mindennek kell történnie ahhoz, hogy a keserűségből ennyire szép mondandó szülessen. Ugyanakkor mennyi bátorság és elfogadás kell, a háború borzalmaait elmondani amit az első világháborúban szerzett egy közeli családtagunk. És van itt is az a pont amikor az ember a rettenetben kap egy kapaszkodót. Egy ígéretet! Egy társtól, egy családtagtól. A visszatérés ígéretét kéri és adja. egyik a másiknak. Belegondolok, hogy az egyszerű szavak mennyire szépek és reményadók. És felteszem a kérdést magamnak ez vajon hány hasonló helyzetben lévő ember számára diadalt arató? És ezen emlékek olvasása közben rájövök ez egy figyelmeztető is egyben a fiatalabb korosztály számára, az unokák számára, mégis Anna testvérei ebben valami magasztosat látnak. Megtisztelőnek látják, hogy harcolni mehetnek. Minden tiltakozás ellenére taszítják magukat olyan körülmények közzé, amelyből nem biztos, hogy van visszaút. Ilyen a háború. Ezeket szemlélteti ez a regény. Olyan évszámokkal melyek egyszerűen nem feledhetők. S azt hiszem hajdanán vajmi keveset tanultam erről és nem csak, hogy tűpontosan de sehogysem emlékeztem ezekre az életmegváltoztató dátumokra. Annusnak nem csak szerelme, testvérei de édesapja és is részt vesz a háborúban. S bár nagyapja aki megélt már egy s más mégsem tudja a család férfi tagjait megállítani.

Szokták mondani, (bár most kissé sarkítok) hogy minden rosszban van valami jó. Ez esetben az a jó, ha szeretnénk tiszteletünket tenni az elesett hősök előtt, elmehetünk Etyekre. Sok olyan helységnév szerepel a regényben ami mai napig látogatható. Így megőrizve bennünk azt, ami már a múlt de mégis itt él velünk. Így megmaradhat az évszám, amelyekben Andris, Sommer Anna és családja életét fenekestül fel forgatta. És persze nemcsak, hanem a több ezer német ajkúakét is, a kitelepítés során. Azt hiszem ezért is szeretem annyira a történelemből származó családregényeket mert mindig van benne olyan szál ami kapcsolódik. És nem csak velem, lehet veled is kedves olvasótársam.

"Korábban azt gondoltam, valami céllal születünk, a boldogságot keressük, szerelmet akarunk és utódokat, javakat, jó dohányt, finom ételt. Talán van, aki utazni akar, más tanulni, táncolni, gyógyítani, alkotni. Nem tudom. Ki mit. Hogy ezekért élünk. Örömeinkért, talán csak pillanatokért, örömpillanatokért.”

“....-Azok a dolgok, amikben korábban hittem, azok valahová nagyon messzire kerültek. Megszűntek. Nem léteztek többé. Mégis élni akartam. A pokolban voltam, mégis küzdöttem az életemért. Mindnyájan ezt tettük. ”

Anna nagyapja visszatekintése nagyon megindító. A sok gyönyörű mondat után én is elhiszem, hogy szükségszerű a kapaszkodó bármilyen rosszabb élethelyzetben. Hogy legyen valami amihez ragaszkodni. Számomra ez a fajta kitartás igazán példaértékű. És ezt sokan tanúsítják a történetben. Bátorság és szeretet. Mind fellelhető a könyvben. Az a tűz amely Annus és Andris között lobog vagy éppen szikrát szór ugyanúgy ad egy ígéretet. Ígéretet egy igaz szerelemre, boldogságra. Azonban a nehézségekből Anna édesanyjának is kijut. Valakinek a lányaként, feleségként és anyjaként leginkább vele tudtam azonosulni. Annus édesanyja személyében egy erős, okos és összetartó jellemet véltem felfedezni. S talán az “ ő szájából” az “ő tanácsai “ hatottak meg a legjobban!

“És ahogy anyám mondta mindig, lefoglaltuk a kezünkkel a gondolatainkat. Nem hagyta, hogy legyen miből táplálkozni a gyűlöletnek.”

Azt hiszem nagyon ritkán megfelelkezünk ebben a rohanó világban a belső értékekről. Arról, hogy a szörnyűségek közepette, hogy tud ép ésszel valaki mindvégig ember maradni. Hogy tud az ember ennyi csapást egymás után a helyére rakni. Mégis azt hiszem, s ezt tükrözi vissza a regény, hogy ki-ki a testi és lelki veszteségeit méltósággal viselte. S bármennyire elképzelhetetlen lehet, vagy ötvözve legyen is némi fikcióval, a helyszín valós és történelmi tényeken alapul.

Számomra meghatározó olvasmány volt, alapjában rendítette meg a lelki világom, ennek ellenére a rendkívül szépséges gondolatokért újra olvasósnak jelöltem meg ezt a könyvet az olvasónaplómban. Különösen örülök, hogy lett egy könyvem ami ezt a témát dolgozza fel, mert eddig erről nem olvastam.

"Anyám mindig azt mondta, hogy a lélek útja szabad, bárhova eljut és bárhonnán hazatalál. Mégis azt vallotta, hogy a múltunkat ott találjuk, ahol van kihez kimenni a temetőbe, a jövőnket pedig ott, ahol egyszer megbékélésre találunk.”

És a gondolat melyet a végére szántam. Mennyire szépséges! Mennyire igaz! Hogyan is lehetne ezt leírni szebben ?

Ezért ajánlom a könyvet bárkinek, aki szívébe szeretne zárni egy történetet. Hogy hordozza magával úgy mint nagyszülei vagy szülei emlékét.

Dragos Erzsébet

